

Kék hírek

Mozgalmas hétről számolt be Oltyan Sándor alezredes a Szarvasi Rendőrkapitányság eheti sajtótájékoztatóján. Talán az időjárásnak is betudható, hogy július 16-án két baleset is történt Szarvason. Az egyik a Szabadság út 69. számú ház előtt történt. Egy kislány előbb a gyalogos járdán, aztán a kerékpárúton haladva felhajtott az úttestre, ahol egy a Kazinczy utca felé haladó segédmotorkerékpáros elütötte. A gyerek nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. Ugyanezen a napon délután a Szabadság és a Bethlen utca sarkán is történt egy baleset egy jobb kanyarodó személygépkocsiba - valószínűleg figyelmetlenség - miatt beleszaladt egy Kawasaki motorkerékpár, amit egy ausztrál állampolgár vezetett. Sérülés nem történt, de a járművekben milliós kár keletkezett.

A harmadik szarvasi baleset július 20-án történt a Sportpálya mellett. Egy fiatalember a kerékpárúton haladva nem adta meg

az elsőbbséget az Ifjúsági tábor felé közlekedő személygépkocsinak, így összeütköztek. A fiúnak eltört a karja.

Ittasan vezettek
A kardosi körzeti megbízott akart ellenőrizni július 17 este háromnegyed tízkor egy személygépkocsit, melynek vezetője a jelzésre nem állt meg. A megbízott a szarvasi kollégákat értesítette, akiknek a Rákóczy utcánál sikerül megállítani az autót, melynek sofőrjéről kiderült, hogy ittasan vezetett.

Július 20-án hajnali 5 órakor fűlelték le a rendőrök egy másik ittas vezetőt, aki Szentesről érkezett Szarvasra. Kedden, július 22-én is fennakadt az ellenőrzésen egy ittas vezető, akit az sem szolgált mentsegrre, hogy nem gépkocsit, "csak" kerékpárt vezetett. A férfi a helyszínen nem volt hajlandó ellenőrzés alá vetni magát, ezért bekísérték az őrsre. Ott aztán mégis megfújta a szondát, ami elszíneződött.

Nem verekedés

Arról érkezett bejelentés a rendőrkapitányságra július 18-án, hogy a szarvasi Paletta bolt előtt két ember verekszik. A helyszíre érkező rendőrök megállapították, hogy az ütegelés egyoldalú volt. Az egyik fél többször ököllel arculította a másikat, aki nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

Rosszul lett

Július 18-án történt, hogy a Vasút utcán egy idősebb nő rosszul lett, ezért leszállt a kerékpárjáról és azt tolvaj haladt tovább. A mentők segítségét kérték az arrajárók, de sajnos már ők sem tudtak segíteni, az asszony a helyszínen életét veszítette.

A Szarvasi Rendőrkapitányság értesíti a lakosságot, hogy július 27-én vasárnap a Szarvas Város Napja alkalmából rendezett tűzijáték idejére a 44-es fűtő Holt-Köröst átívelő hidján forgalom-korlátozást léptetnek életbe.

Volt pad – nincs pad, lesz pad?

Egy régi LGT nótát jutott eszembe: "... megbotlok egy kőben, te fogsz elesni". Csak most épp' a másnapossággal kapcsolatban. Mondjuk, hogy valakik jót mulatnak éjszaka, isznak ilyet is meg olyat is, de reggel nem ők lesznek másnaposak, nem őket éri el az émelygés, hányinger, hanem azokat, akik ott ebrednek ahol a dajdajozók az éjszakát befejezték.

A város főutcája másnapos hajnalonta. Ez a kép bontakozik ki azokból az elbeszélésekből, amelyek egy paddal kapcsolatosak, mégpedig egy olyan paddal, amelynek lába két.

Mégpedig jó erős lába kellett, hogy keljen, mert nem egy akármilyen kis lapadrol van ám szó. Amolyan betontalpakon álló, erős deszkából készülről.

Ez a pad, vagy az elődje, egyszer már ott állt a Szabadság út elején a buszmegálló közelében. Rejtélyes körülmények között beszennyeződött olajjal – mesélte Mihály István a KOMEP igazgatója, úgyhogy – miután ráülni úgysem lehetett – a városagállókódás emberei bevitték a telephelyre. Aztán most nemrég

– hallgatva a buszra várva ácsorgók kérésére – megint kitétték a padot a háztömb elé. De úgy látszik nem jó helyre, mert valaki (a pad súlyát tekintve inkább valakik) néhány nap múlva elcipelték azt a háztömb melletti orgonabokrok takarásába.

Felmerült az a lehetőség, hogy a padot egyszerűen az ottlakók vitték odébb. Nagyon kézenfekvő megoldás lenne, hiszen ha nincs pad, nem tudnak a ház ablakai, erkélyei előtt letelepedni az éjszakai csend-, és rendezavarók. Az ottlakók közül négy emberrel beszélve ezt a feltevésezt senki sem erősítette meg. Egy hölgy az egyik emeleti lakásból sokkal inkább arra gondolt, hogy szerelmek kerestek helyet a padnak a bokrok mögött. Szó ami szó igen erős vágy szükségeltetnek ahhoz, hogy egy fiatal lány és egy fiatal fiú ezt a padot odébb vigye azért, hogy az ággya lényegüljön. Mások arról számoltak be a ház lakói közül, hogy bizonyos jelekből arra következtettek, nem ez lenne az első pad a környéken, amit ilyen célra használnak éjszaka. A másik éppen otthon tartózkodó lakó szintén nem tud róla,

hogy a házbéliek vitték volna odébb a padot, de nem csodálkozna azon sem ha így lenne, mert ... És hosszasan mesélt arról, mi fogadja őket reggelente. Például itt étkeznek a megfáradt mulatozók. Szerényen kenyéret és párizist. De, hogy miért dobálják aztán mindezt szanaszét, arra a mesélő nem találta a magyarázatot. Mit tehet, seprűt, lapátot fog és takarít. Ernerválat veszi tudomásul, ez a fűtca, nyár van az embekek mulatoznak, hangoskodnak. Télen meg napközben is a lépcsőházban keresnek menedéket a hideg elől a buszra várók, a lábukról leolvad a hó, vele együtt a sár. Olyankor nem csak seprűt és lapátot, hanem felmosó rongyot is fog. Olyankor azokat ért meg, akik fáznak.

Na persze nem lehet azon csodálkozni, hogy nem mindenki ilyen békítő és azon sem, ha a város szépitésével, ahogy mostanában szokás mondani "élhetővé tételével" foglalkozók is elbizonytalanodnak olykor. Most akkor legyen pad vagy ne legyen pad? És ráadásul nem is ez az alapvető kérdés. **K.Zs.**

Keserédes jelentés a csángók világából

1. rész: A moldvai csángók

A rendszerváltás után divatba jött Erdély, divatba jöttek a csángók. Népviseletbe öltözött tagjai meg-megjelentek a pesti aluljárókban, alkalmi együttesei fel-feljelentek hazai rendezvényeken. Kiképzettek őket ősi nyelvünk egyetlen örökösének, megnyomortásukról újságcikkük sora jelent meg. De ha valakit megkérdezzük, kik is azok a csángók, csak homályos választ tud adni – vagy éppen semmilyen.

Klészé fölött

Nem csoda, hiszen a tudósok is vitakoznak rajta. Még nevük eredete sem tisztázott. Legvalószínűbb, hogy a mai magyarban ismeretlen szó lehet nevük alapja, hiszen e népcsoportok közös jellemzője, hogy – különböző okokból és különböző időszakokban – elszakadtak, „elcsángáltak” az egy tömbben élő magyarságtól. Innen eredhet az elnevezés: csángó – kőborló. Eppen ezért jelentősen különböznek egymástól. Ha nagyon leegyszerűsítjük, négy nagy csoportjukat különböztethetjük meg. Egy részük a Kárpátok keleti oldalán, Moldvában él, ők a moldvai csángók. Róluk azt feltételezik, hogy az Eteközben leszakadt magyarok utódai, akik jóval a honfoglalás után telepedtek le mai lakóhelyükön, s később keveredtek más népekkel, pl. a kunokkal. A Kárpátok nyugati oldalán – nem túl messze Moldvától – a gyimesi csángók élnek. Ugyancsak Erdélyben találhatók a hétfalusi csángók (mert Négyfaluban, ill. Háromfaluban élnek, román falvaktól övezve), s egykor Bukovinában laktak a bukovinaiak. Az ő sorsuk már beteljesedett: kis töredékük maradt csupán furcsa nevű falvaikban (Hadikfalva, Istenségs, Fogadjisten), más töredékük – XIX. századvegi áttelepülésük révén – a mai Szerbiában maradt, a II. világháború után innen sodródtak, kényszerűségből, Baranyába és a Pilis környékére.

A moldvai és a gyimesi csángók vidékére látogatott 30 szarvasi turista, hogy benyomásokot szerezzen erről az ismeretlen világról.

Az első úti cél két moldvai falu: Klészé és Pusztina volt. A nyelvészek ismerik ezeket a falvakat, hiszen a tájnyelv tanulmányozásának kincsésbányája volt – és talán még ma is az.

Közös jellemzőjük, hogy megjelenésükben hasonlítanak az 1900-as évek elejének magyar falvaira: zúfolt porták, alacsony, pici, toldozott házak, rendezetlen gazdasági udvar. Néhány módosnak tűnő, rendezettebb porta is akad. Sok udvart lugas övez, ezek tetejüket is zártak: a direkt-termő „noha” bőségesen hozza fűrtjeit. Jónéhány tornác, díszes párkányú, kívülől dekoratív (majdhogyanem idilli) ház (házikó) is található.

A vendégeket a „módosabb” portákon helyezték el. Házigazdánk lakása öt pici helyiségből állt. Tiszta volt, de szellőztetni nem le-

hetett, mert az ablakoknak nem volt szárnyuk, a tokokba rögzítettek az üveget. Ennek megfelelően áporodott levegő, sajátos szag jellemezte a szobákat. (Szállásom illatát meghatározta a szoba felület elfoglaló fűrészpör-tüzelésű, épített tűzhely. Reggelre tökéletesen konzerválódott.) A mi udvari árnyékszékünk volt a „menő”, mert rá lehetett ülni. A többiek inkább a kertben javították a talaj minőségét.

Szinte minden házban van téhen, amely egyben igavonó állat is; disznó és baromfi. Jellegzetes szekereiken – hosszú, keskeny kocsiderek – hordják a terheket. Ez az egyetlen közlekedési eszköz, a moldvai falvakat nem kötötték be a közlekedés vérkeringésébe. Néhány „százéves” teher- és személygépkocsi jelenti a technikát. Az állunk esett le, amikor egy John Deer kombajn megjelent az úton.

Az udvarokon trágyahalmok, az utakon trágyaszőnyeg: a falvakat belengi a trágyaillat. Mindkét falut patak szeli át. Medrét hulladékártalónak használják: ami szemét kikerül az udvarokból, azt a meder fogadja be. A patak egy kisebb folyóba fut. Itt mosnak az ősi módon az asszonyok, s ebben a vízben fürödnek – elsősorban a gyerekek. (Mi is megfürdöttünk. A lába már nem fért a gödörbe.)

Közmű nincs, a kultúra egyetlen vívmánya a villany. A zsinórok a falakon futnak, s olyan szerelvények vannak a falakba építve (ill. löttyögnek a falban), amelyek láttán zsinifarkust kapna egy hazai villanszerelő. Munkahely nagyon kevés van, az emberek önellátók. A szegénység – itthoni szemmel nézve – hihetetlen.

Pedig itt egyszer már megindult a fejlődés. Házigazdánk – vízvezeték-szerelő, Craiovában dolgozik (600 km-re otthonától), háromhavonta jár haza – lakásában kerti csap, fürdőszoba is van, csak éppen víz nincs.

– Elzárták – fogalmaz indulat nélkül a házasszony. Hogy kik, az nem derül ki kérdéseink nyomán sem. Elzárták, és kész. Gondolom, ennel furább dolgok is előfordulnak ebben a furcsa, zárt világban. Három család összefogott, kutatásot, és onnan hordják a vizet. Ez az ivó-, mosó- és fürdővíz.

– Ezek az emberek mélyen a létminimium alatt élnek – fogalmazott később tömören Borszán Lajos, a gyimes-felsőloki plébános-iskolaigazgató.

Kutas Ferenc (Folytatjuk)

A csángók téli viselete

Mítoszmesélő kollázsok a múzeumban

Mítoszokat mesél el kollázsokban Rédei Magda július 19-én nyílt grafikus kiállítása, melynek helyszínül a Tessedik Sámuel Múzeum szolgál augusztus 10-ig. A kiállítást Rozsik Zoltán, a múzeum igazgatója nyitotta meg, aki elmondta, hogy amikor először pillantott az alkotásokra, azt hitte, hogy ezek a finoman kidolgozott kollázsok valójában festmények, hisz szépségük szinte festői.

Babák Mihály polgármester Rédei Magdával és Litauszky Ernesztinával beszélget a megnyitón

A jelenlévők megtudhatták, hogy e technika nem könnyű, s éppen ezért kevesen választják ezt a művészeti ágat. Nagyon hosszú ideig tart, míg az alkotó kidolgozza módszerét, megtanulja kivágni a vékony hurokokat, apró elemeket. A munka persze ezzel nem ér véget, mert nem elég kivágni, fel is kell ragasztani a formákba öntött papírt, ami nagy körültekintést igényel. A tökéletessé csiszolódott technika persze önmagában nem elég. Fontos a színek és fények összhangja is, mert ezek nagyban tükrözik az al-

kotás mondanivalóját, hangulatát. A múzeum igazgatója elárulta azt is, hogy a kiállítás témája ezúttal a görög mitológia, de a művész nem feldolgozta már más mitológiákat és a Biblia egyes elemeit is. Elmondása szerint külön elnyerte tetszését az, hogy az alkotó nemcsak címet adott képeinek, hanem az ábrázolt istenekről, személyekről hasznos információkat is közölt. Így nemcsak a szemet gyönyörködtetik, hanem a tudást is bővíti a kiállítás mitikus darabjai.

J. K.

ERGO-MED

ERGO-MED Orvosi Centrum
Szarvas, Deák Ferenc u. 2.
Tel.: 20/947-57-02, 66/216-191.
e-mail: ergomed@ergomed.hu
www.ergomed.hu

Magán fizioterápia a városközpontban.

Szolgáltatások:

- Gyógymasszázs
- Infraszauna
- Műszeres kezelések
- Galván terápia
- Ultrahang terápia
- Interferencia terápia
- Bio elektromágneses kezelő ágy (BEMER 3000)